РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота 8-го січня 1916. Ч. 4. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Saturday, January 8, 1916. No. 4.

ВЕЛИКА БИТВА НА БУКОВИНЇ ТРИВАЄ ДАЛЬШЕ.

Болгари здобули Ельбасан, столицю Альбанії.

Примусова військова служба в Англії.

Справа затопленя корабля „Персії" в сенаті.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

ВЕЛИКА БИТВА НА БУКОВИНЇ ТРИВАЄ ДАЛЬШЕ.

БЕРЛІН, 5. січня. — На східнім терені війни битва відбуваєть ся з великою завзятостю дальше. Подібно, як свого часу в Карпатах Москалї гнали до атаку десятки тисячів на певну смерть, таксамо і тут жертвують вони без намислу тисячі салдатів.

Помимо того, що Москалї одержували щораз то нові скріпленя, не удало ся їм на жаднім місци переломити боєву лінію союзних військ.

Боєва лінія ґен. Пфлянцера на Буковинї не подала ся, але стоїть сильно як мур.

АВСТРІЙСЬКІ ВІЙСКА НА ЦЇЛІЙ ЛІНІЇ ВІДНЕСЛИ ПОБІДУ.

ВІДЕНЬ, 5. січня. — Головний ґенеральний штаб подає отсї урядові вісти:

„Австрійсько-угорські війска у східній Галичинї і на Буковинї віднесли на цілій лінії побіду.

„По довгім острілюваню з гармат Москалї стали наступати на наші становища на схід від Окна, Топоровець і Раранча. Неприятель наступав у вісьмох лініях, які слїдували одна по другій безпосередно.

„Всї ті напади під сильним огнем наших гармат зістали зломані. Москалї потерпіли страшні страти. У тих битвах визначили ся найбільше хорватські і полуднево-угорські полки".

РЕАКЦІЯ В РОСІЇ ВЗЯЛА ВЕРХ.

СТОКГОЛЬМ, 5. січня. — Часи страшної реакції, під якою стогнав російський нарід, повертають назад. З кождим днем справа погіршуєть ся.

На засїданю буджетової комісії міністер для внутрішних справ Хвостов заявив, що зносить заборону, яку видав його попередник, а яка заборонювала ґубернаторам уживати строгих средств при демонстраціях.

Міністер Хвостов видав розпоряджене і наказав ґубернаторам як найенерґічнійше виступати і всякі хочби найменьші заворушеня силою оружя ще в зародку унеможливляти.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ:

МІСТО ЕЛЬБАСАН ЗДОБУТЕ. — АВСТРІЙЦЇ І БОЛГАРИ ЗБЛИЖАЮТЬ СЯ В АЛЬБАНІЇ ДО ПОБЕРЕЖА.

АТЕНИ, 5. січня. — На теренї війни в Чорногорі і Альбанії оперують зовсім независимо від себе дві сильні армії: австрійська і болгарська.

Австрійські війска зближають ся до Цетиня (столиці Чорногори) і до Скутарі (в Альбанії). Здобутє тих міст є їх головною цїлию.

Болгарська армія заняла місто Ельбасан (столицю Альбанії) і є віддалена всего около 20 миль від побережа Адрійського моря. Між військами болгарськими а італійськими мало прийти вже до виміни перших стрілів.

БОЛГАРСЬКИЙ КОРОЛЬ МАКЕДОНСЬКИМ ЦАРЕМ.

СОФІЯ, 5. січня. — З двірських кругів доносять, що король Фердинанд по Різдві удасть ся до міста Охріди, столиці колишного македонського царства, щоби коронувати ся на царя Македонії.

ГРЕЦІЯ ЗАЖАДАЛА УВІЛЬНЕНЯ УВЯЗНЕНИХ КОНСУЛЇВ.

АТЕНИ, 5. січня. — Грецьке правительство зажадало від Франції і Англії увільненя консулів (німецького, австрійського, болгарського і турецького), яких англійське війско увязнило було в Солуни.

Англія і Франція заявили, що згодять ся на увільненє консулів, однак під тим услівєм, що вони не повернуть до Солуня. На се Греція не згодила ся і зажадала від Англії і Франції, щоби консулів повернути на їх місце, то є до Солуня.

—o—

ЗАКОН ПРО ПРИМУСОВУ ВІЙСКОВУ СЛУЖБУ В АНҐЛЇЇ.

ЛОНДОН, 5. січня. — В палаті послів вніс президент міністрів Есквіт предложенє на заведенє примусової служби військової.

На случай принятя сего предложеня будуть обовязані до служби військової всї спосібні нежонаті мущини, які є у віці від 18 до 41 літ. Тесаме відносить ся і до вдівців, які не мають родини.

Сей закон не обовязує однак мешканців Ірляндії. Сей виїмок зроблено для уникненя спротиву політичних провідників в Ірляндії.

В законї містить ся застереженє, що також і жонаті можуть бути потягнені до примусової служби військової, але доперва аж тоді, коли число нежонатих показало би ся недостаточним.

Міністер Лорд Дерби, який провадив доси акцію вербованя рекрутів, виказав, що в часі від 23. жовтня до 15. грудня 1915 р. зголосило ся добровільно до військової служби всего 1,046.493 людий (446.386 нежонатих і 600.107 жонатих). Дальше виказав він, що понад 2 міліони до військової служби спосібних мущин зовсім не зголосили ся. Між тими число нежонатих виносить около 650.000 людий.

—o—

СПРАВА ЗАТОПЛЕНЯ КОРАБЛЯ „ПЕРСІЇ" В СЕНАТЇ.

ВАШІНҐТОН, 5. січня. — Сенатор Ґор (з Оклагоми) вніс днесь біл (законопроєкт), на підставі котрого американське правительство заборонило би своїм горожанам відбувати подорож на кораблях, які належать до воюючих держав.

Подібне становище займав в тій справі бувший секретар для заграничних справ Брайн.

Велике число сенаторів, здаєть ся, буде попирати отсей біл. Вони є тої гадки, що лише в сей спосіб Злучені Держави уникнуть ріжних дипльоматичних закопотів.

Щодо затопленя корабля „Персії", то доси нема ще жадних відомостий. Доси не стверджено навіть, чи корабель потонув з причини наїзду на підводну міну, чи від торпеди підводної лодки.

РУЇНА В НАШІМ РІДНІМ КРАЮ.

—o—

МОСКОВСЬКА І ВШЕХПОЛЬСЬКА ГОСПОДАРКА В ГОРОДКУ КОЛО ЛЬВОВА І В ПОВІТЇ.

Дві великі битви під Городком. — Знищенє міста. — Російський наїзд. — Д-р Дмитро Вергун в Городку. — Поворот австрійських властий. — Ґімназія. — Привернене діяльности москвофільського кредитового товариства „Поміч". — Як се назвати? — Наша інтеліґенція і наші товариства. — Книжки з укр. рогатинської ґімназії в Городку.

Городок коло Львова останеть ся на все в історії історичною місцевостию. Положений над Верещицею, багнистою притокою Днїстра і над великим ставом, творив природну точку опору для ділань армій два рази протягом теперішної австрійсько-російської війни.

Перша велика битва під Городком припала на хвилю, коли по битві перед Львовом з кінцем серпня 1914 р. австрійські війска мусїли опустити Львів і цофнути ся на лінію Верещині. Тут в першій половині вересня 1914 р. через довший час, около два тижні, ведено великі і завзяті битви здовж Верешиці від Янова аж по Комарно, котрих осередок творила кількадневна битва під Городком. Вислід сеї битви, підчас котрої погиб десь коло Великополя між иншими незабутної памяти хорунжий д-р Лев Лопатинський (писатель і громадянський діяч, адвокат з Копичинець), був для австрійської армії незвичайно корисний і була би вже тоді прийшла хвиля освободженя Львова, коли би не відворот австрійської армії зпід Красника і Люблина, котрий примусив австрійську воєнну управу зарядити відворот своїх сил аж під Перемишль.

Другий раз був Городок і його околиця видовищем великих битв в половинї червня 1915 р. Боротьба шаліла головно на північ і північний схід від Городка і, як звісно, скінчила ся погромом російської армії і увільненєм Львова в дни 22. червня 1915 р.

Мимо сих великих битв, повіт — на загал беручи — не поніс надто великих шкід, хоч деякі села доволї знищено, особливо ті, які австрійські власти примусово виселили до бараків у Вольфсберґу і в Ґмінді. Будинки по селах здебільша остали ся всюди; натомісць забрано (зареквіровано) майже всї конї і худобу, бо реквірували і Москалї і Австрійцї і Німцї. Нинї в повіті, який перед війною мав розмірно значну скількість худоби і коний, є їх великий брак і тому про правильну господарку годі навіть думати.

Натомісць знищено дуже само місто Городок. Середина міста, замешкана Жидами, в більшій части розвалена і спалена; передмістя потерпіли меньше. Мимо довгого бомбардованя вратовано всї судові акти, які полишено в пивници; вратовано табулю, пропала тільки одна ґрунтова книга громади Любінь Великий, котру підчас російського панованя знищив мабуть той, хто мав в тім особистий інтерес.

Російські власти в Городку поводили ся з Українцями без церемоній. Яко дорадник приїздив тут часто і пересиджував довший час батюшка Йосиф Яворський з Кривого коло Радехова, давнїйший сотрудник в Городку, і орґанізатор москвофілів в городецькім повіті. Він в ролї якогось церковного і політичного ревізора їздив по цілім повіті з візитаціями церков і парохій, особливо тих, де сьвященики були Українці, намовляючи при сїй нагоді селян до переходу на православє. Загально беручи, нарід мимо аґітації і обіцянок держав ся добре і православє в повіті не приняло ся. Бурмістром Городка, іменованим Москалями, був Володимир Качмарський, управитель школи на львівськім передмістю (москвофіл).

З Городка походить — як звісно — д-р Дмитро Вергун, співробітник російської ґазети „Нового Времени" і один з головних москвофільських аґітаторів не тільки в східній Галичинї, але і серед инших Славян. Австрійські власти арештували з початком війни його батька (рільника з передмістя) і примістили мабуть в Талєргофі. Все те, що писали московські ґазети, що Австрійцї вивішали цілу родину Вергуна, не оставляючи нікого з неї при житю, є чиста видумка. Родина Вергуна остала на місци і втїкла до Росії при відвороті Москалїв. В грудни 1914 р. приїхав на довший побут до Львова д-р Вергун з жінкою і з братом, щоби на спілку з членами „Народного Савєта" брати участь у введеню російських порядків в „визволеній" Галичинї. Приїхав він і до Городка хиба на се, щоби в московських ґазетах розтрубіти про переслїдуваня, яких мнимо зазнала його родина від австрійських властий. Впрочім до місцевих відносин не мішав ся.

Невдовзї по увільненю Городка вернули там австрійські власти. Дотеперішний староста Бідерман пішов у службу до занятих польських земель, а його місце заняв яко управитель старший комісар Тшецяк, котрий не узнає нашої мови і в повіті з великою українською більшостию всї урядові оповіщеня видає по польськи (і по німецьки) з поминенєм української мови. Ми знаємо, що намісник ґенерал Колярд видав строгий приказ до підчинених старостів, щоби все і всюди шанували язикові розпорядки щодо нашої мови і нашого письма, але вшехполяки господарять собі по давному. Урядує також і „польський бецирк". На чолї повітової ради стоїть яко маршалок барон Бруніцький і секретар Богданович. Злим духом в повітовій радї є вшехполяк Бенедикт Виґода, інспектор рільництва, котрий своє становище визискує виключно для поширеня польщини в українськім повіті; йому мабуть здаєть ся, що невдовзї вернуть ся старі, добрі часи, як за небіщика Потоцького.

Найгірше в суді, на чолї котрого стоїть радник Шибальський, загорілий вшехполяк і поклонник звісного москвофіла посла Скарбка. Дивні річи діють ся в повіті, про котрі заговорить ся в своїм часї. Польські москвофіли стоять на чолї публичного житя! Урядують також судії Брун і Горовіц (оба порядні люди) і судія Мартинюк (Українець). Урядників канцелярийних Українців довший час не поклекувано до служби; тепер вже всї урядують.

Отворено вже і польську державну ґімназію в Городку, до котрої вписало ся дуже маленько учеників і по правдї не було найменьшої потреби її отворати. Отворено її лишень з політичних причин, щоби і тепер на українській земли було як найбільше польських шкіл. Українських учеників вписало ся небогато. Бурси нема. В ґімназії учать виключно Поляки. Нема учителя до української мови, є тільки один катехит о. Осип Мартинків.

В Городку істнувало повітове товариство кредитове „Поміч", основане д-ром Льонгином Озаркевичем і другими Українцями, котре перед кількома роками підчас побуту батюшки Яворського в Городку попало в москвофільські руки. Се товариство є доволї богате. Має в Городку власну реальність і значний резервовий капітал і аж до війни було москвофільською твердинею. Члени дирекції сего товариства (самі москвофіли) або зістали арештовані австрійськими властями або самі вивтїкали до Росії і товариство остало без управи.

З сеї причини член і основатель того товариства адвокат д-р Озаркевич ще в сєрпни м. р. вніс до краєвого суду яко торговельного у Львові поданє о іменованє куратора для тимчасового завідуваня майна товариства аж до скликаня загальних зборів в цїли вибору дирекції і ради надзираючої. Полагодженє сеї справи мав суд краєвий відступити повітовому судови в Городку. Начальник суду Шибальський поступив так, що до кураторії покликав двох москвофілів, різника Петра Сьвітенького і управителя народної школи Володимира Качмарського та польського москвофіла (вшехполяка) Бенедикта Виґоду, рільничого інспектора при повітовій радї, мимо того, що членами є виключно наші селяни. Таке поступованє радника Шибальського вразило дуже Українців. До него в тій справі пійшла депутація, зложена з о. Царя, о. Стеблецького і о. Лиска, але Шибальський приняв її дуже по батярськи і визиваючо, заявляючи, що каса мусить остати в тих руках, в чиїх була і по сїм випросив депутацію за двері. Серед Українців велике обуренє.

Українці інтеліґенти вже є на місци і заходять ся коло відновленя наших товариств, о скільки се можливе в теперішних часах. Покищо українські товариства не розпочали ще свого урядованя.

Дивним дивом в Городку знайшли ся в мешканях д-ра Озаркевича і о. Стеблецького укр. книжки з бібліотеки української ґімназії в Рогатинї. Оскільки можна було провірити, привезли їх сестри російського Червоного Хреста, котрі давнійше, видко, були заняті в російськім шпитали, приміщенім в будинку рогатинської ґімназії. З богатої і цінної бібліотеки д-ра Озаркевича пропали українські книжки; забрали їх з собою сестри російського Червоного Хреста і російські офіцири.

ПОЧТА ДО СТАРОГО КРАЮ.

В суботу, дня 8. січня, відходить з пристани в Ню Йорку корабель „Берґенсфйорд", який забере почту до Австрії і Німеччини.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.00 per year	на рік $2.00
$1.00 per 6 months	на пів року $1.00
0.75 per 3 months	на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries:	В місті Jersey City, до Канади і других країв:
$3.00 per year	на рік $3.00
$1.50 per 6 months	на пів року $1.50
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всі оголошення поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

ДЕ СІЯЛИСЬ НАШІ КОСТИ І ЗАЩО?

Одного темного вечера у місяци лютім 1904. року появились на рейді Порт-Артура японські торпедовці.

„Пересвет". „Полтава" і „Ретвізан" упали перші жертвою. Японці мали легку роботу.

Тогосамого місяця тогосамого року викликав японський адмірал Уріу на двобій „Корейця" і „Варяга", що мали свою стоянку у порті Чемульпо в Кореї. Честь, кому честь! „Варяг" і „Кореєц" держали себе чесно і ладно. З переможцем бились, доки сили стало: а як їх залогу перебили, що не стало уже обслуги до артилерії і машини їм зруйнували, то вони затопились своїми таки руками, щоби тільки не віддати ся в руки ворогови.

Перший, що своєю кровю заплатив, був Іван Юрченко, квартирмейстер на крейсері „Варяг", як пише командант Руднів у своїм рапорті. Український земляк мабуть...

І почалась та кровава розправа і велась в Тюренчен. Ляоян, Мукден, Порт-Артур на суші. а коло Цусіми на мори, де тисячі і тисячі українських Іванів, Гриців і Петрів кров свою мужицьку несли у жертву молохови: „За царя и Отечество!" І благословили їх у кроваву путь архиєреї молебнями і цар іконами сьвятими у „сьвяту войну идучих".

„И разлилась „безобразовщина" по всей русской земли кровавыми рѣками и разцвѣла кровавыми цвѣтами на истощенныхъ и замореныхъ русскихъ нивахъ", — писав знавець Востока Корсаков у „Вѣстнику Европы".

* * *

„Не было, нѣтъ и не будетъ никакой Украины и Украинцевъ" — звістив був цар сьвітови указом з 1876 року. А уже 1877 року післав він їх, Українців, на Балкан братів-Славян ослобоняти. І вони пішли невольників визволяти, Турка побивати, слави добувати! З українською піснею ішли вони під кулї і ґранати і раді, сердечні, що їм пісню українську дозволив під той час співати ґенерал Драґоміров. А щирий Українець Старицький, коли не помиляюсь, перехитрив під той час царя з його указом і видав салдатську „епопею" в українській мові. Радуй ся, хахлацька націє! Ще не вмерла Україна! Білі кости українські, розсіяні по Балкані, сьвідком того.

* * *

Скінчилась траґедія берлїнським конґресом для Українців в Росії. Для Українців в Австрії вона лиш тоді почалась.

Вічні-предвічні дуби шумлять у горах, а під тими дубами гусла гудуть і дума іде про царя Душана і Королевича Марка.

Барон Марпурґо, зять Ротшільда з Триесту, і барон Поппер з Пешту, котрого імя знають наші люди по обох боках Карпатських гір, заложили „компанію для експльоатації лїсів боснійських".

З компанією війска та з музикою на переді забирав ся ґр. Андраші з Красної Горки до інсталяції... австрійсько-угорського правлїня. Замісць музики кулї засвистїли, і наші таки галицькі Івани, Гриці і Петри, сим разом в австрійських мундурах, пійшли по давному козацькому обичаю „Турка воювати, слави добувати". Маглай, Добой — там вони головами наложили! Турка звоювали... Марпурґа інсталювали.

* * *

І „культура" розлилась і „цивілїзація" по сих країнах, добутих і нашою кровю. Пійшов туди усякий народ щастя-добра шукати: і чиновники ласі і аферисти усякі. З Будапешту, з Відня, навіть із Богом спасаємої галицької землї потягнулись туди, як ґайвороне, що падлину зачуло. І торги усякі розвились і промисли усякі. Усего купити можна в Сараєві, чого душа „культурна" забажає, навіть дівчат.

І бариші пішли великі... тільки не у боснійські кишені. „Поредак, велики поредак" завели швабі — говорить боснійський мужик, оглядаючись на всї боки: „Давно у Турчина відкупитись можна було від „десетини", а тепер усе по порядку у книгах записано, послїдну сорочку здеруть у тебе з плечий". І сталась Босна тим, чим була і є давна річ посполита польська, як каже німецька приповідка: „Paradies fuer Szlachta, Hoelle fuer Bauern und Goldgrube fuer Juden". (Рай для шляхти, пекло для хлопів, і копальня золота для Жидів).

І так ішло цїлих 30 років. І вовк (акційні компанії) ситий, і вівця („культура і цивілїзація") — ціла. І сусїди сидїли тихо, не рухались. Чуда-чуда повідали і голосили сьвітови усякі „інспіровані" ґазети про „цивілїзаційне посланництво", про „хист кольонїзаційний" і „культурну" роботу австрійсько-угорської управи. Під небеса величали барона Каляя і його адміністраційні таланти.

* * *

Все тихо і ладно, як би не той „ювилейний рік 1908". „Чолом бєм Тобі і землею Босно-Герцеґовинською!" — рішили австрійські міністри і якраз пальцем у гнїздо шершенів попали. „Підла, злодійська" конкуренція рухнулась.

З одним (з Турком) удалось на пів біди-лиха поладнати діло. 50 мілїонів заплатили йому відчіпного куку в руку, а в двоє чи в троє стільки потратили на бойкоті. З синцем під оком відкараскались від одної біди. Та другі конкуренти і їх спільники (Сербія, Чорногора і Росія) не подали ся ні на грозьби ні на просьби ні на гроші. Ще в осени 1908 р. кинули Чорногорцеви Антівару. „На, бери! Подави ся та відчепи ся!" Чорногорець Антівару проковтнув і заздрим оком на Шпицю (Spizza) дивить ся; а як би що до того, то і Боку Которську проковтнув би, не подавившись.

* * *

Проти Чорногорця стоять у Шпиці Гуцули зпід галицької Чорногори. Клин клином! А у Боцї Которській Гриці, Петри і Івани з усїх закутків галицької землї. На цїлій граници сербській і чорногорській мерзли вони в зимі, патролюючи, і сніг їм очи засипав; а на весні дощі їх мочили і у калюжі на біваках вони відпочивати лягали. Як прикажуть, „Серба будуть воювати, Чорногорця побивати, слави австрійсько-угорської собі добувати".

* * *

Непевний також той „приятель" ізза гір Альпейських та ізза рукава Адрійського моря. З ними знай ся, але камінь за пазухою держи! І держали той камінь за пазухою стрільці альпейські у верхах і проходах Тиролю, а між ними цїлий батальон із Гриців і Іванів, що за молоду учились по верхах лазити у горах Карпатських. А побережа Істрії стережуть у панцирних вежах і підземних казематах артилєристи, що їх там перевели з Перемишля.

„Vorzuegliche Leute sind diese Ruthenen" (знамениті люди ті Русини) сказав менї командант кріпости Веруда, що стоїть на самім углї істрійського трикутника. А роботячі вони, що просто диво! От усю хащу тут викорчували і парк з неї зробили, городець собі завели і капусту собі там насадили.

* * *

Дивлюсь і очам своїм не вірю: Серед города стоїть наш таки Русин у соломянім капелюсі, у латаній свитці, з віником. Такого страхопуда, свого „земляка в цивілю" поставили мої Руснаки, щоб їм капусту стеріг. — „Та його і заяцї не боять ся". — І привид сього Руснака, „що його навіть заяцї не боять ся", запав менї глибоко в душу і щемить і болить і вертить свердлом у серци. І так би я рад вірити разом з Грушевським, що прийде той час, і прийде незадовго, що нас люди за людий мати-муть, що „нас заяцї боятимуть ся".

* * *

Та чиж се не дивне диво, що тойсамий Українець чи Русин — звіть його, як хочете — тойсамий Гриць і Іван, тогосамого племени і породи, коли він надїне на себе мундур і обличе австрійське або московське, то він хоробрий, то він „молодець", а коли він має лиш своє-рідне обличе, то він „гайдамака", „злодій" і таке щось підле, що ті „власть имющів" ніякогісінької уваги на него не звертають та ще з него в кулак сьміють ся, коли він службу тяжку і вірну **за них, не за себе**, робить і кров свою проливає. — „І заяцї їх не боять ся"!

Ех „профатини", прислужники панських розказів! „Народе без путя і чести"! Як я розумію той крик розпуки наболїлої душі Кулїшевої!

Якраз тепер читаю я книжку „Боротьба о пановане" Фрід'юнґа. Автор не може нахвалитись тих „хоробрих руських реґиментів" у сам розгар тої війни, коли Мадяри революцію у себе підготовляли і ґенерала Кляпку з повстанцями виряжали. За фамілїйні рахунки, Ви „хоробрі" свою кров проливали за Безобразовщину і Марпурґовщину. Ви під кулї і баґнети ішли і тепер Ви готові іти, проти кого пан прикаже.

* * *

Колиж то настане час, що ми покажемо свої рахунки до розплати за ті усякі вірні і чесні ляндскнехтівські служби?

З болем в души я питаю ся, коли то ми, „племя козацьке, гайдамацьке, мужицьке", будемо битись з тимсамим завзятєм **за своє обличе, за себе, за свою рідну хату, з котрої нас пани викидають, за своїх внуків і правнуків**, щоби хоть вони зазнали, що то жити на волї не лиш попихачем у панів вельможних, — все одно, як вони звуть ся: Москалями, Австріяками або Ляхами...

По шести роках.

Так писав один Українець у львівській ґазеті „Ділї" в місяци марті 1909 року.

Було се не цїлий рік по убийстві ґрафа Потоцького, підчас заверухи на Балканї проти Австро-Угорщини.

Недавний се час, ледви 6 лїт взад, але є бодай маленька ріжниця.

Тоді Українцї відносили ся дуже різко проти Австрії за звірське польське пановане над нашим народом, в нашім краю Галичинї. І хоч ішли вірно бити ся за Австрію, то робили се з болем і докором у своїм серци, що за їх кров платила їм Австрія тяжкою польською неволею.

Тепер відносини трохи змінили ся, бо Австрія бодай трошки инакше відносить ся до Українців: навіть годить ся з рухом за освободженєм цілої України.

Українцї і за мале признанє вміють відплатити ся. Післали свій цьвіт — Українських Січових Стрільців бити ся за Австрію.

Сіють ся українські кости і тепер — далеко і широко як і сіялись колись.

Защо?

Тепер серед українського народа приняло ся вже переконанє, що дійсно Українцї бють ся — як писав згаданий український патріот — **„також і за свою рідну хату та за внуків і правнуків"**.

„Коби ми бодай не завели ся тепер у своїй вірі; коби знова не бились тільки за чужу справу; коби здобули вже й Українї волю своєю кровю!"...

Такі гадки приходять до голови кождому Українцеви, котрий журить ся будучностю своєї вітчини.

В торжественну хвилю, таку як Різдво Христове, кождий з нас повинен роздумати над долею своєю і над долею свого народа. А роздумавши, повинен сказати собі:

— *От я, і всі ми Українцї*, що можемо працювати якнебудь для України, передівсїм посьвятїм для неї трохи праці і труду! Хвиля теперішна вимагає сього від кождого з нас, без жадної ріжницї! Щоби, як прийде по війні обрахунок, ми знов не потребували собі писати докорів, що ми вміємо бути хоробрі лиш для чужої справи, а не для своєї...

„ВЖЕ БІЛЬШЕ В МЕНЕ РОДИНИ НЕМА".

В нинїшнім числї ось зараз на другім місци містимо під повисшим заголовком ДУЖЕ ЦІКАВЕ ОПОВІДАНЄ. Такого оповіданя ще не було за час цїлої війни. Се — молода українська дївчина із занятої української землї на Волинї оповіла, яка доля стрінула цїлу її родину. А хоч се сумна істерія, оповіла вона її так красно, що кождого за душу хапає. Поручаємо кождому прочитати се оповіданє.

ВЖЕ БІЛЬШЕ В МЕНЕ РОДИНИ НЕМА.

Правдива подія з воєнних часів на Волинї.
(Оповіданє Дївчини).

На Волинї, де повню службу у військовім полевім шпиталі, записав я з оповіданя сироти-дівчини правдиву подію.

Надходить пора ранної лїкарської візити. Оглядаю ще раз, чи все в порядку в кімнатї для хорих і в сїнях. Знадвору входить несьміло селянин. Старенький, зарослий мужик лїт до 60. Побожно здіймає шапку з голови та кланяєть ся низенько. Говорить несьміло й робить вражінє, начеб просив ласки-милосердя, вибаченя йому за тяжкий злочин. Здоровить „добрийдень панови" та несьміло калїчить з польська: „Я, проше пана, проше ласки, чи панове доктори не дали би ради дитинї? — „Що-ж їй? — питаю. — Говоріть, як вас мати вчила, не ломіть дурно язика".

Селянин здивовано, але вдоволено подивив ся на мене. — „Та ви, пане, також знаєте по нашому". І говорив уже сьмілийше та чистим українським виговором. Та бо нещастє. Приніс хлопець бомбу, впустив на хату та тяжко покалїчив ся. Хвала Богу, що в хатї нікого не було. Може панове в нещастю поратували-б?"

Дістаю приказ з двома вояками принести хлопця до шпиталю. Лїчимо його. До нього що днини заходить його 16-лїтня сестричка. Але яка вона дивна і незвичайна ся дївчина. „Чи вона така дурна, чи горда, чи яка законничка" — говорять до мене хорі вояки. „Таж вона не подивить ся на нікого і рідко коли хоче відповісти".

З вигляду й руху се дївчина, яка могла-б повстидати не одну міську красуню, а така непривітна! Я заборонив воякам говорити з нею, бо завважав, що дївчина переживає якийсь внутрішний біль. На мої питаня відповідала також дивно ніжно і чемно словом „так" або „нї". При прощаню говорила: „Дякую вам, пане". Коли лїченє робило добрі поступи, дївчина стала відповідати довше на питаня. Я чекав нагоди, щоб вона розкрила свій біль переді мною.

* * *

Раз, коли я впевнив її, що братови не грозить ніяка небезпека, дївчинї перший раз зрадїло лице і вона сказала: **„Дякую вашим панам і вам, що ви менї виратуєте сього останного брата.** В мене крім нього вже більше на сьвітї родини нема. Як би він умер, то лїпше, щоб і я вже вмерла. Я, бачите, вже богацько пережила, а його смерть, уже відай заслаба я, щоб пережила. Він, бачите, в мене вже останний брат. Тому місяць в мене і батько були і мати і старший брат і своя хата і худібка і конї. Сьогодня я, бачите, кругла сирота в чужих людий. Все за той короткий час я втратила. Батькови могилу я сама ось-там за селом усипала, моєї бідної матери не було кому поховати, старшого брата до війска забрали тай певно не вернеть ся"...

„Оповіж-но, Єлисавето, — (так дївчина звалась), — докладно, як то все було" — просив я, коли побачив, що дївчина хоче перший раз говорити.

„Я бачу, що ви не посьмієтесь наді мною і не хочете пожартувати з мене, як то люблять усї вояки, — тому оповім вам нещастє. Як, бачите, втікали перед вами всі, втікали й ми".

„Оповіж-но по правдї й по щирости, дївчино, не так як воякови, але як свому приятелеви. Чи таки вас насильно забрали з вашого села, чи втікли ви самі зі страху перед нами?" — перебив я оповіданє дївчинї.

„Пане! — Втікали перше з мусу, бо вперед стражники, потім козаки виганяли і били. Втікали ми й зі страху. Зрештою втікали всі, то як було одному лишити ся? Ось тою дорогою не було видно нічого цїлими тижнями, тільки вози і людий. А все втікало перед вами. І як було нам лишати ся? Таж знаєте, що не легко було нам оставити своє господарство, все зібране з поля — на повну загибіль, а самим іти не знати, де й на як довго. І тому, що правда, хоч як ми боялись ся вас, не так вас, як тих Мадярів і Германців, якими нас так наші страшили, то таки як би не мус, то мало хто з наших був би поїхав".

„Ну, бачу, що щиро менї хочеш сказати правду — повідаю я. Але скажи, дївчино, чому то остало ся на Волинї більше Поляків, Німців, Чехів ніж наших. Як був мус, то думаю для всїх одинаковий!"

„Ну, бачите, — каже дївчина — дехто остав ся, бо мусів, так як я. Чому я остала ся, хочу саме вам оповісти. Мій дядько, в якого я тепер живу, остав ся також тільки тому, що у нього жінка також тоді лежала на слабість. Инший остав ся знов тому, що не мав чим їхати, бо вояки забрали йому віз чи конї. Инший ще тому, що в дорозї зломив колесо!"

„Та більше ще людий остало ся там, де не так близко гостинця (як ось у нас, де найбільше салдатів і стражників вешталo ся, де ми на те пекло цїлими місяцями дивились). А що осталось більше Поляків, Чехів, Німців, то правда. Вони може знали лїпше способи ніж наші люди і в дорозї вже найшли способи відлучитись від нас десь у бік, щоб остатись десь у лїсї й опісля вернути ся до дому. І що правда, Москалї якось то меньше вважали на них. Чому, їх то річ. Бог сьвятий їх полїтику знає.

„Та знаєте, — оповідала вона дальше — коли вже говоримо про те, я вже межи вами й пізнала, які ви добрі люди, бачила вже богацько й тих страшних буцїмто Мадярів і Германців, якими нас найбільше страшили і яких ми найбільше боялись ся, але не можу не пожалуватись на нашого таки батюшку (сьвященика). Вони то чи не найбільше причиною, що ось ті села пусті; вони чи не найбільше причиною найбільшого нашого, а тимсамим і мого нещастя. А ми так усї вірили, що вони, наш батюшка, про нас бодай у такій хвилї дбають. А вони то, наш батюшка, представили вас Австрійців так буцїмто то ви люди без серця, без милосердя. А ми, бачите, так привикли були вірити, що наші батюшка, котрі чейже більше знають від нас, що вони чейже в тій страшній хвилї, де розходить ся о житє і майно наше, — наш приятель. І я, пізнавши сьогодня вас, пізнавши, яку то вони неправду нам говорили і якого нещастя причиною були, думаю собі, як вони то відпокутують і чи відпокутують той страшний гріх, що вони нас усїх в таке страшне нещастє загнали.

„Як би одно слово батюшки „останьте ся на Божу волю", то певні будьте, що хиба закованих були-б нас вивезли Москалї зі собою. А вони лиш ту пораду-розраду в нашім горю мали: „Люди, кажуть, старий воріг уже недалеко, хто вірить у Бога і хоче себе та рідню ратувати, за мною!" — і самі перші вибрались з родиною. — Так заговорилась я, а ви властиво просили оповісти вам, як то сталось, що так нагло стратила я своїх любих, батька й маму. Не буду описувати того страшного виходу з нашого села, того плачу, крику і зойку, того сумного походу нашого, як то трупів і всяке добро можна було подибати по ровах. Сього всього, кажу вам, папоньку, й на воловій шкірі не списав би, що ми тоді пережили, що ми тоді бачили".

* * *

„Досить, що з нас один гурт, може з пять соток люда, стояв у лїсї коло Рівного і там стояли ми зо три недїлї. Тїшились хоч тим, що не їдемо дальше, а салдати все потїшали нас, що завтра, мовляв, робимо „наступленіє" і за кілька днів усї будете дома. Тимчасом голос гарматних стрілів щораз то більше було чути. Нарешті там, де ми стояли, прийшло більше наших салдатів. Копали окопи. Вони то вибрали воду з тих криничок, які люди собі в лїсї злагодили й уживали. Не стало нам води. Тоді мусїли ми брати і пити ту червону воду з брудних калужок, через котру я втратила батька, певно, що й мою любу матїр. І я її пила. Та якось пан-Біг уратував мене від пошести.

„Чому-ж ти кажеш, що певно втратила й матїр, коли сього не знаєш певно?" — запитав я.

„Позвольте, то й оповім, — продовжала своє оповіданє дївчинка. Мої мати, як ми стояли в тім лїсї, пійшли з верстов 4 до команданта по гроші за продану худобу. Продати мусїли, бо чим було кормити? Тимчасом вони забарились чомусь, а нас стражники забрали з лїса з поспіхом, бо казали, що роблять „наступленіє" і тут прийдуть салдати. Відтоді, як розлучились ми з матерю, так більше не побачились і певно, що вже більше не побачимось. Бож ми зараз на другий день вертали ся з Москалями в наше село. Тож як би мати були здорові, то були би прийшли до дому.

„Ледви ми приїхали й дожидали повороту матери, захорів батько тяжко. Хати й обійстя свого ми не застали. Тільки чорні згарища. Примістила я батька в хатї одного Німця на кольонії, в хатї без вікон і дверий. Батькови ставало щораз то гірше. На другу ніч батько почали синїти і їх брали корчі. Прийшла та страшна ніч, якої ніколи не забуду. Батько говорили вже мало та все просили води. З ведро води випили вони сеї ночи. Та я вмучена двонічним стороженєм коло батька і перше невиспаними ночами в лїсї заснула нещасна таки коло батька. Не судилось менї бути сьвідком смерти. Як я над раном проснула ся, батько лежали спокійні. Я

рухаю їх. О Боже, вони вже небіщик. Страшно, дуже страшно стало мені. Ще тьма, а я сама коло вмерлого батька як мене тут бачите. Той пустий, (показуючи на раненого брата) — пійшов до сусідів Німців спати. А мені заєдно йде по голові думка, що я причиною смерти батька, бо коли вони просили води, а їм не подала тому, що заснула нещасна. Не знаю, чому, але я не плакала. Не мала сили плакати. Розплакалась аж тоді, коли зараз зрана приїхав той Німець, властитель хати та сердив ся на мене, сварив, поганив, що я холерник, як він казав, і йому хату запаскудила. Я не обізвалась ані словечком, бо що-ж я мала казати? Сіла коло батька та плакала, гірко плакала. А так жалко було мені на серци, що не знаю, як я се витримала. Деж я мала з хорим батьком дітись? Чого-ж він так сердив ся на мене? Таж не приблуди ми. Тіло мого батька, що то господарем був на ціле село, що його люди поважали, що то ще тому місяць мали простору хату і усяке добро, здавалось, той Німець рад би викинув з хати. Так сердив ся, так викрикував на мене. Я тоді зрозуміла, яка я нещасна, та знову плач мені заперло і я довго, довго молилась над тілом батька. Вкінци від'їхав Німець до иншої хати, а моєю журбою стало поховати тіло батька. Та як? Людий майже не було. В додатку надбігли салдати виганяти мене, бо знов утікали. Але я сказала собі: Хоч би смерть мені, а я тіла батька на поругу не оставлю! Я мушу остатись поховати батька. Про страх, що ваші війська ідуть, я забула. Я пійшла шукати, хто викопав би батькови могилу. Та де там! І говорити собі ніхто не дає. А я така змучена була, що не мала ся всилї викопати могилу для батька. Та не було иншої ради. Я вийшла з лопатою в поле. Там були могили двох ваших вояків і там почала я могилу мому доброму, любому батькови брати. Та жаль той, що беру своїми руками для рідного свого батька, якого я так любила, чи то змучене не дало мені вже другої верстви брати. Я зовсім обезсилена, безпорадна опустила руки, сїла та знов плачу над своєю недолею. Я, бачите, маю ще тільки 16 літ. Мене шанували мої батьки яко одиначку, а тут на мене змучену в поли таке нещастє. Та, видко, Пан-Біг не забув за мене. З ліса йшов пастух нашого сусіда в село, якого господарі не забрали зі собою. Його то я стала просити-благати, щоб хоч він не відмовив ся мені та вибрав могилу мому батькови. Та й той спочатку відмовив ся, мовляв: „Тепер небезпечно, коли туди йдуть". Аж, коли я дала йому рубля, якого я недавно що придбала та складала на намисто (коралї), взяв ся сей хлопець копати гріб для мого батька.

„Так сей рубель, який я довго-довго носила в отсій спідници, який я на що инше складала, виратував мене. Сей рубель опісля, як продала я коні, вимінила я та сховаю собі яко дорогу памятку. Він нагадає мені ту мою веселу молодість, коли я собі при батькови й неньці його складала, він пригадає мені і той час, коли то тим рублем, хоч на що инше я держала його, зробила я остатню прислугу мому батькови. Сього рубля не дала би я нікому ні защо в сьвіті.

„Так ми з Остапом (так сей наймит звав ся) — винесли тіло батька. Без домовини, без нічого. Деж і як могла я и розстарати ся. Замісць дзвонів гуділи довкола гармати. Я хорошенько підстелила під батька їх убранє, в голову дала цьвітів і своїми руками таки на своїх грудях я легенько спустила тіло батька в могилу. Остап засипував. Я молилась, не плакала. Не могла я чомусь плакати. Сама собі дивуюсь. Сьогодня, бачите, там у полї за сим селом три хрестики на трох сьвіжих могилах. Два з них ваших вояків. Третий я сама мому батькови зробила. І смерековий вінок я ще на могилї поклала. Правда, пане, що мають мої батько і ту честь межи вояками лежати. Тож правда, що вони не воювали, але таки вмерли від війни. Так я, пане, поховала свого батька. А моєї доброї матери, що також пили воду з тої самої калужі, не було і так кому поховати. Їх тіло остало на сьміх, на поруговище між чужими. Таке то я пережила за один місяць, а ваші вояки питають, чому я з ними не жартую. Так, пане, в мене тепер стільки лиш рідні що ось той, котрого лїчите. Може колись дасть Бог пережити то нещастє, як Господь Бог хоче мене чогось на сїм сьвіті держати. Буду мати стільки всеї рідні і згадки, що родину, батька, матір я мала".

* * *

Дівчина скінчила і замовкла. Видко, що глибоко відчула вона в своїй души ту трагедію. Відчули се і слухачі вояки і відтепер инше про неї мають понятє, инший пошанівок для неї. По хвили мовчанки дівчина говорила далї:

„Дай вам, Боже, панове, здоровля та щасливо до дому вернути, що коло мого брата так ви заходитесь. Ви такі добрі для нього, а я така бідна тепер, що нема в мене нічого, чим нагородити би вас".

„Ну, а скажи мені, Єлисавето, — цікавий я був поспитати ще дївчину, — як то було з тобою далї, коли поховала ти батька. Як і де застали тебе австрійські вояки, як вони з тобою поводились і що то за люди були?"

„Заки я впоралась з похоронами, наші вже були відїхали — каже вона. Ваших ще не було. Я зробила порядок в хатї, де лежали батько, спалила солому, де вони лежали, обмила ся добре, бо знала, що батько вмерли на холеру, сїла в тій самій хатї та думаю над своєю недолею. Признаю ся, що хоч сама одна була як палець в цїлій кольонії, то чогось про страх не думала я. В моїй души були тепер инші чорні думки".

„За хвилю над'їхав ваш вояк на кони. Пане, не повірилаб я, що сей чоловік заговорив приязно таки нашою мовою. Питав за Москалями. А коли запитав, чого я така сумна, я показала йому могилу батька. Тоді він показав стільки доброго серця для мене, що пійшов і приніс з сїдла може останну свою коробочку з мясом і порадив менї, щоб я перейшла до сусїдного села, де є жителї. Тут застала я свого дядька, в якого з братом живемо".

Постановив я сю дївчину, яка може бути клясичним взірцем і доказом присланої дійсної інтелїґенції духа та краси нашого простого українського народу, по моїх силах осьвідомити й підовчити на пожиточну для своєї рідні та суспільности українську хазяйку-патріотку.

З Волинї, у жовтни 1915.

Мик. Ро...цький.

(В. С. В. У.)

ПРОТЕСТ

проти брутальних виступів еп. Ортинського в його органі і органі „Провидіня". „Америці", щодо Українського Сойму, який відбув ся в Ню Йорку.

На мітінґу Товариства „Вільних Козаків", відділ 316 Укр. Нар. Союза, в Рочестер, Н. Й., котрий відбув ся дня 8. грудня 1915, ухвалено вислати слїдуючий протест:

В хвили тих страшних переворотів в Европі, котрі на добре встрясають тронами „володарів" і пересувають границї держав, а в котрих рішаєсь також доля України — український нарід у Злучених Державах зрозумів, що на него одного — на земли недіткнутій війною — паде обовязок висказати перед сьвітом кривди, які терпить сотки лїт, і нести моральну й матеріяльну поміч знищеному війною краєви. Длятого він скликав Сойм — перший Сойм в цїлій нашій історії, щоб на нїм зорґанїзувати ся в одно тїло, без ріжницї на партійні чи релїґійні переконаня, і працювати спільно в тій цїли.

Але се пропамятне дїло не злюбилось еп. Ортинському, і як тільки появив ся перший поклик на Сойм, то сейчас посипались лайки від еп. Ортинського неначе громи з неба. Зачав лаяти всїх тих, котрі посьміли причинити ся чимнебудь до скликаня Сойму. Зачав обкидувати болотом не тільки аранжерів Сойму, але і чесних делеґатів та цїлий Сойм. І робить він се дальше, а робить тому, бо аранжери Сойму не робили „чолобитія" перед ним і не просили його о дозвіл скликаня Сойму.

Отже ми, члени Товариства „Вільних Козаків" в Рочестер, Н. Й., зважививши ту чорну роботу еп. Ортинського між нашим суспільством в Америцї — а вже найгіршу супроти першого Українського Сойму — стверджуємо, що напади еп. Ортинського на перший Український Сойм є зовсім безпідставні. З тої причини ми:

1) Протестуємо проти виступів еп. Ортинського в його орґані „Америцї" і пятнуємо його шкідливу роботу в наших визвольних змаганях.

2) Взиваємо еп. Ортинського, щоби: а) заперестав в своїй „Америцї" свої огидні напади на Сойм і його делеґатів; б) відкликав всї образливі назви, якими послугував ся в своїм орґанї супроти Сойму і його делеґатів; в) публично признав, що се був правильний Український Сойм, зложений з чесних українських делеґатів, а не „збіговиско із броварняних фірманів".

3) Коли сего еп. Ортинський не учинить, узнаємо його за шкідника в наших змаганях і будемо бойкотувати його на кождім кроцї.

4) Взиваємо всї українські Товариства, хай протестують проти подібних виступів еп. Ортинського, бо як довго ми будемо ходити перед ним безсильними і не будемо боронити своєї чести, так довго ми будемо його „Іванами". Покажім, що ми не є дїтваки, анї Ортинського пахолки, щоби він мав нас безчестити. Скажім вже раз що за той наш хлїб, котрим його годуємо. Ми такої „опіки" від него не потребуємо і не хочемо.

5) Загальному Українському Комітетови висловлюємо наші горячі симпатії і обіцюємо дати йому всяку можливу поміч в його діяльности.

За протестаційний Комітет, вибраний Товариством „Вільних Козаків":

М. Андрейчук,
Д. Братусь,
П. Макогон.

(Печатка Товариства).

ПОЗІР! ШІКАҐО І ОКОЛИЦЯ!

о годинї 3-ій пополудни

відбудеть ся

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 9-ГО СІЧНЯ 1916 Р.

ВЕЛИКЕ НАРОДНЕ ВІЧЕ

в гали Крехняка, ріг Нобель і Юрон улиця.

ПРОГРАМА:

1) Справоздане Окружного Комітету і льокальних Комітетів.
2) Справоздане послів на Сойм.
3) Дискусія.
4) Заложенє Федерації Українців.
5) Вибори урядників.
6) Ухваленє резолюцій.
7) Внесеня членів.

Упрашаємо ласкаво всїх добромислячих Українців і Українок о численнє прибутє на віче. З уваги, що віче не буде оголошене по церквах, просить ся всїх без ріжницї не тільно самим прибути, але і повідомити о тім всїх своїх знакомих.

ЗА КОМІТЕТ:

2—4 Др. В. Сіменович.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Уряд Товариства Українська Січ, від. 170, повідомляє всїх своїх членів, що річний мітінґ нашого Товариства відбуде ся в суботу, дня 8-го січня 1916 р. На тім мітінґу здасть уряд справоздане з цілорічної діяльности як також відбуде ся вибір нового уряду на рік 1916. На той мітінґ мусить кождий член явити ся, в противнім случаю уряд буде приневолений примінити ся стисло до параґрафів статута. **Мітінґ розпічне ся точно о годині 8-ій вечером в галї Народного Дому під ч. 72 Моріс стр., Джерзи Сіти, Н. Дж.** — За Уряд Т. У. С.: А. Шостак, предс., Ів. Довгополий, касієр, Евст. Сойка, секр.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Бр. св. Стефана, від. 391, вибрало отсих нових урядників: М. Кухта, предс.; Й. Долошицький, заст. предс.; Г. Павлик, секр. (68 Greene Str.). В. Сандович, заст. секр.; М. Карляк, кас.; С. Загородничий, заст. кас.; Ю. Цїціла, П. Цап і В. Глива (молодший), контрольори); П. Палубняк і В. Сандович, доглядачі хорих; С. Мацик і А. Пованда, дверники; А. Целен, І. Джуган і І. Андрусишин, хорунжі; С. Махнич, капітан.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Тов. „Зап. Січ", від. 155, подає до загального відома, що річний мітінґ відбув ся дня 19. грудня, на котрім вибрано слїдуючий новий уряд: І. Ваверчак, предс.; П. Макар, заст. предс.; Г. Нагребний, кас.; Ю. Левків, заст. кас.; М. Чумер, секр.; П. Шуцький, заст. секр.; Й. Ваверчак, А. Божик і С. Гаврилко, контрольори; І. Стек, дверник; М. Кобрин, заст. дверника; Н. Мачужак і П. Сіткевич, хорунжі. П. Шуцький, відпоручник Пр. Комісії. Мітінґи будуть відбувати ся кождої другої неділї по першім в гали п. Івана Ваверчака під ч. 782 Стейт Стр. Пригадуєть ся ще всїм тим, що не належать до У. Н. Союза, що Тов. „Січ" буде принимати ще тільки в місяцю січню нових членів без вступного до Товариства, а до У. Н. Союза за половину вступного. — І. Ваверчак, предс.; Г. Нагребний, кас.; М. Чумер, секр.

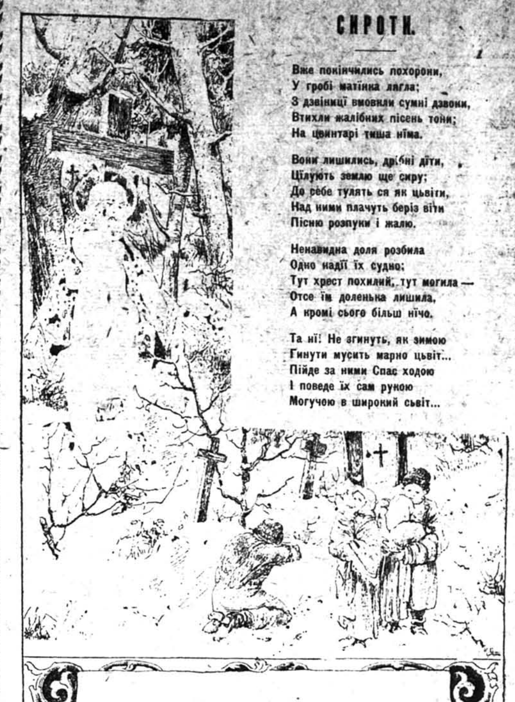
ІСТ ЮНҐСТАВН, О. Тов. „Сокіл", від. 218, подає до загальної відомости, що на річнім мітінґу дня 12. грудня 1915 зістав вибраний слїдуючий уряд: Й. Мушинський, предс.; М. Корецький, заст. предс.; Й. Залановський, кас.; І. Коваль, заст. кас.; Р. Ґіль, секр.; М. Бурий, заст. секр.; Н. Туркевич і С. Інкевич, контрольори; С. Шубеляк і Й. Сорока, доглядачі хорих; Е. Омелян, капітан; М. Несцюр і В. Нановський, післанці; Ігн. Бурий і В. Бортник, дверника; А. Ванькович і Ф. Струк, хорунжі. — Нововибраний уряд подає до відомости всїм своїм членам, що ухвал, які запали на річнім мітінґу, кождий член мусить стисло придержувати ся, бо як котрий член переступить ті ухвали, буде караний, а як се не поможе, — зістане виключений з Товариства і з У. Н. Союза. Ухвали, які відносять ся до членів покалїчених або недужих, мусять бути рівнож респектовані, бо инакше дотичний член не дістане підмоги або навіть буде суспендований. — Принагідно подаєсь до відомости всїм юнґставнським Українцям, котрі ще не є в Товаристві, щоби всї як один записались до Товариств приналежних до У. Н. Союза, бо У. Н. Союз виплатив уже тисячам вдів і сиріт посмертну запомогу по їх мужах і батьках, зглядно по жінках і матерях. Тому не слухайте тих, що закладають Вам тут в Юнґставн якесь товариство церковне саме в собі. То тільки тепер вони так роблять, аби Вас як найбільше стягнути до сего братства, а пізнійше то і затягнуть на Вас табельку після лїт. Маєте вже перший примір: Як братство Вам заснували, то було без жадних деклярацій і докторів; чомуж тепер усї ті, що по кілька місяців платять розмет, мусять нинї іти до доктора?... Бо вони хочуть Вас втягнути до „Провидіня" а в „Провидіню" то так само після лїт як і в У. Н. Союзї. Тому не дайте ся баламутити пявкам, котрі хочуть Вас натягнути на кілька долярів, а потім — як Вам ся сподобає: або стійте в братстві або забирайте ся! Тому уважайте самі на себе та не дайтесь лапати в сїти тих, котрі є Вашим грошем годовані, бо вже пора Тобі, Народе в Юнґставн, О., придержувати ся народної засади і бути вже раз сьвідомими Українцями, а не колодою у ніг свого народа. Пора нам усїм згуртуватись уже раз під синьо-жовтий прапор неньки України, а при народних орґанізаціях то певно ми злучимо ся в одну велику родину, якої імя: **вільна, свобідна, незалежна Україна!** — За Уряд: Роман Ґіль, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. „Вільні Козаки", від. 316, подає до відома, що на річнім мітінґу вибрано слїдуючий новий уярд: Н. Швець, предс.; Н. Стрілець, заст. предс.; М. Паньків, секр.; М. Андрейчук, заст. секр.; І. Демкар, кас.; Н. Федик, заст. кас.; Д. Федик, П. Мазурик і Т. Кучмій, контрольори; Д. Коритко, І. Падучак і П. Гнилиця, догл. хорих; Н. Стасюк, господар; С. Новак і Д. Гой, хорунжі; Н. Кучмій, начальник. Заразом повідомляєсь членів, що слїдуючий мітінґ припадає зараз по сьвятах т. є. 12. січня 1916 р. При нагоді сьвят повинен кождий член подбати о Різдвяний дарунок для Товариства, а тим дарунком буде: новий член.—М. Паньків, 90 Baden Str.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Андрея, від. 66, вибрало на річнім мітінґу дня 24. грудня м. р. слїдуючий уряд: Д. Курник, предс.; Г. Пиртко, заст. предс.; В. Ґлют, секр.; І. Буґера, заст. секр.; Я. Цомпель, кас.; П. Вільховий, заст. кас.; П. Зятик, Д. Шумелда і Д. Фединяк, контрольори; К. Вересляк і Н. Фединяк, доглядачі хорих; А. Ващишин і В. Буґера, полісмени; С. Колодій і М. Кукля, хорунжі. Мітінґи відбувають ся кождого місяця в першу пятницю по десятім о год. 8-мій вечер, під ч. 414 E. 71 Стр. в гали Ковача. — В. Ґлют, секр., 1298 Ave. A, New York City.

ЕЛІЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ. Бр. св. Михаїла, від. 142, вибрало на мітінґу дня 16. грудня м. р. слїдуючий новий уряд: Ю. Шевчук, предс.; Е. Мамчак, заст. предс.; І. Цурчак, кас.; Б. Вавреня, заст. кас.; А. Дронжевський, секр. фін.; Т. Марайка, секр. рек.; А. Батор і В. Цурчак, тростіси; Ф. Бутинець, Й. Солтис і І. Ґрін, контрольори; М. Ковальчук і М. Костик, доглядачі хорих на Елізабет; Е. Мамчак і М. Писарський на Бей Вей; Ю. Родзиняк, капітан і хорунжий; В. Дорош, дверник. Мітінґи мають відбувати ся кождої другої суботи по першім в гали 83 Лівінґтон Стр. Перший мітінґ відбуде ся дня 8. січня 1916 р. — Антін Дронжевський, 70 Wall Str., Elizabeth, N. J.

ВІЛМІНҐТОН, ДЕЛ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 247, подає до відома, що на річнім мітінґу вибрано отсей уряд: М. Єдинак, предс.; С. Опришко, заст. предс.; В. Гірняк, кас.; К. Левицький, заст. кас.; М. Біян, секр. фін.; П. Бавуляк, секр. рек.; Ц. Левицький і М. Гливяк, контрольори; С. Фіґун і І. Борис, стат. комісія; О. Ліщинський і Г. Цицик, хорунжі; В. Марцінишин, секр. У. Н. Союза; І. Івашко, опікун дітий. Сей цїлий уряд желає здоровля всїм Головним Урядникам У. Н. Союза і всїм його членам. Дай, Боже, щоби наш У. Н. Союз розвивав ся щораз лїпше і щоби не було анї одного Русина-Українця, котрий би не вступив до У. Н. Союза! — Михайло Біян, секр. фін., 1216 Peach St., Wilmington, Del.

СИРОТИ.

Вже покінчились похорони,
У гробі матінка лягла;
З дзвіниці вмовкли сумні дзвони,
Втихли жалібних пісень тони;
На цвинтарі тиша німа.

Вони лишились, дрібні діти,
Цілують землю ще сиру;
До себе тулять ся як цьвіти,
Над ними плачуть беріз віти
Пісню розпуки і жалю.

Ненавидна доля розбила
Одно надії їх судно;
Тут хрест похилий, тут могила —
Отсе їм доленька лишила,
А кромі сього більш нічо.

Та ні! Не згинуть, як зимою
Гинути мусить марно цьвіт...
Пійде за ними Спас ходою
І поведе їх сам рукою
Могучою в широкий сьвіт...

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошеня поміщені в сїй рубрицї платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразово поміщеня, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщене. — Оголошень женитьби не приймаєсь.)

Пошукую тіточного брата **ЯРОСЛАВА АДАМАШЕВСЬКОГО** і сестру **ЗОФІЮ**. Походять з Крогулець, пов. Гусятин, Гал. Мають перебувати в Злучених Державах. Хто би о них знав, або вони самі, зволять ласкаво зголоситись на адресу: 1-4

MICHAEL HORODYNSKY,
140 Andrews St., Winnipeg, Man., Canada

Пошукую свого брата **АНДРІЯ ПАСІЧНОГО** і шваґрів **ПАВЛА ПЕТРИКОВА** і **МИХАЙЛА ВАЛІХНОВСЬКОГО**, з села Долношів, пов. Калуш. Перебували перед трома роками в Калґарах. Хто би о них знав або вони самі, прошу зголосити ся на адресу: 3—5

JOHN PASICZNY,
Box 244, Estevan, Sask., Can.

ДЯКОУЧИТЕЛЬ з чистим теноровим голосом, уміючий провадити добре церковний спів, грати на фісгармонії як також провадити школу дітий, молодий, безженний і тверезий, глядає посади. Ласкаві зголошеня просить ся слати на адресу: Я. Гайдук, 122 Second St., McKeesport, Pa. 4—6

ПОРТРЕТ Т. ШЕВЧЕНКА

можна набути за 20 цнт. в книгарнї „Свободи". — Величина портрету: 13x16 цалїв. — Сей портрет повинен находити ся в кождій українській хатї.

Замовленя шлїть до:

„SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ПОСИЛАЙТЕ ГРОШІ РОДИНАМ ДО СТАРОГО КРАЮ

через

„Американсько-Українське Бюро"

УРЯДОВО ЗАТВЕРДЖЕНЕ І ПІД КОНТРОЛЕЮ СТЕЙТУ НЮ ЙОРК.

Повставше з „Народної Канцелярії" тов-а „Укр. Нар. Ради" в Америцї.

ЦІНА: за 100 корон 14 долярів.

КОРИСТАЙТЕ З НИЗКОЇ ЦІНИ І ВИКОРИСТАЙТЕ НАГОДУ, КОЛИ ВАШИМ РОДИНАМ ГРОШІ ЯК НАЙБІЛЬШЕ ПОТРІБНІ.

ГРОШІ ПОСИЛАЙТЕ МОНИ-ОРДЕРАМИ АБО В РЕДЖІСТРОВАНИХ ЛИСТАХ НА АДРЕСУ:

AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE, Inc.,
520 E. 6th St., New York, N. Y.

ЗАТРУДНЯЄМО СТАЛО ПИЛЬНИХ ЛЮДИЙ в кождій околици. Анґлїйського язика не вимагаємо. Спосібним платимо $25 тижнево. Пишіть сейчас до: Mr. May, 305 Broadway, Room 210, New York, N. Y. 151-8

Даром!

ВЕЛИКИЙ ВОЄННИЙ ЗОШИТ, який містить 58 образків знятих з поля битви. На сих образках побачите як то війна виглядає! Сей зошит даємо даром до книжки З ТЕРЕНІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ. Се є дуже інтересна книжка під сю пору. Коштує лише 40 цнт. Гроші можна присилати стемпсами. Наклад невеликий, тож спішіть і пишіть ще нині до: —54

RUSKA KNYHARNIA,
38 St. Marks Pl., New York, N. Y.

НОВИНА!

Великий воєнний образ, який означає битви в Карпатах. На сім образі побачите як наші війська відносять побіду над Москалями. Коштує лише 25 цнт. Можна прислати стемпсами. Пишіть ще нині. Sklad Map, 38 St. Marks Pl., New York, N. Y. 140-

НЕ КУПУЙТЕ СІРНИКІВ (мечків) та не тратьте тілько гроший бо вже вийшла в Америці

НОВІСТЬ

вічна запальничка, разом з олївцем, а коштує разом з пересилкою лише 35 центів.

Належитість присилайте почтовими марками, або мони-ордером. Аґентам добрий рабат. Належитість посилати на адресу: 154чс—

MANUFACTURING CO.,
161 E. 4th St., Dep. 3, New York, N. Y.

Фарми! РІДКА НАГОДА! Уділяємо даром поради, в справі купна фарм. Жадайте сейчас витягу з департаменту рільничого в Вашінґтоні про наші фарми! Купуйте 10-ть акрові фарми огородові на довголітні сплати. Кольонія в поблизу великого портового міста, замешкала нашими людьми. Клімат дуже здоровий. Чотири рази до року збиране врожаю. Дохід з акра до $300. Пишіть сейчас до:

JOSYF JANUSZ i HRYHORIJ KURDYDYK,
151-8 BOWERS HILL, VA.

КОЖДИЙ сьвідомий Українець повинен мати в своїй хатї портрети великих українських мужів як: Т. Шевченка, Ів. Франка, М. Грушевського, М. Павлика і Б. Хмельницького. Величина 16x20 цалїв, ціна 50 центів за один. Книжки до читаня, молитвенники, кобзарі і всякого рода календарі. Катальоґ даром. Пишіть на адресу: 76—

RUSKA KNYHARNIA,
im. T. Szewczenka
168 E. 4th St., New York, N. Y.

ПОЗІР! ВАЖНЕ! ЧИТАЙТЕ!

Вже вийшла на 160 сторін ілюстрована (з дуже гарними образками) книжка

„З ТЕРЕНІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ".

В тій книжці є описані всі галицькі і буковинські повіти, міста, місточка і села де дотепер газдують Москалї. Єсли не маєте з дому жадного листа, то з тої книжки довідаєтесь, що ся діє в Вашій родинній місцевости. Спис всїх убитих, ранених і полонених Русинів-Українців і Поляків з поданем, хто де служив при війску і хто звідки походить родом і з котрого повіту.

Ся книжка є дуже важна і інтересна, повинна находитись у кождого і в кождій хатї.

Ціна 50 цнт. Позамісцеві можуть присилати мони-ордер або стемпсами (канадійських не приймаємо). Тому спішіть ся, єсли хочете мати ту книжку, бо наклад дуже малий. Аґентам значний опуст. Пишіть на адресу: 154чс—

SKLAD KNYZOK, B. Kulikowski,
161 E. 4th St., Dep. 3. New York, N. Y.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ! Виробляємо ҐЕРДАНИ з корадликів до годинників з гербом України, ціна одного ґердана з більших корадликів $1.50 з менших корадликів $2.00. Січовий з золотим гачком $3.00. Маємо до продажи корадлики у всяких кольорах. Ціна 25 цнт. за один бонч. Адресуйте: RUSKIJ BAZAR 168 E. 4th Street, New York, N. Y. 94—

ЧУДО! ЧУДО! За $3.25 СІ ДВІ МАШИНКИ

КУПУЙТЕ! ТІЛЬКО НА КОРОТКИЙ ЧАС!

1) Найновійший ґрамофон, який тепер появив ся; грає лїпше як той, що коштує $30.00, грає ріжні пісні, танцї і воєнні марші. На сю машину можна закладати найбільші плити і певно лїпше Вас вдоволить, як той, що коштує великі гроші. Плити додаємо даром. 1—

2) Машинка до домашного театру, яка показує воєнні образки, муки Ісуса Христа і сьмішні образки.

Сі дві річи розвеселять кожду хату. До машинки додаємо ріжні образки. До машинки не потреба електричного сьвітла, тільки є в ній нафтова лямпка. Усї доклади даємо до машинки. Сї образки може показувати навіть мала дитина. Не посилайте усїх гроший, тілько вишліть 75 цнт. задатку, а ми Вам вишлемо ґрамофон і машинку, а решту доплатитете як вам привезе товар до Вашого дому. Замовленя посилайте на адресу:

IMPORTING HOUSE,
953 W. Erie Str., Chicago, Ill.

НЕ ХОДІТЬ БЕЗ РОБОТИ СЕЇ ЗИМИ!

Шофери все мають роботу, як в зимі так і в літі і вони заробляють добрі гроші.

Чомуб Ви не мали стати шофером і не ходили більше без роботи?

Прийдіть до нас нинї а за 2 або 3 тижнї Ви будете вже добрим шофером і автомобілевим механїком.

Ми выстараємось для Вас шоферський лайсенс і добру посаду.

Ціна за цїлу науку є $15.00. Можете вчитись в день або вечерами.

Голосіть ся на адресу:

New York Auto School,
30 — 7th Street,
межи 2 a 3 Ave. близько руської церкви.
NEW YORK CITY.

Люди спoза Ню Йорку можуть прийти до нас з своїми річами, а ми найдемо для них мешканє і харч. 152с—

Пошукуєть ся Винаходів!

ДЛЯ ВИНАХІДНИКІВ

і для тих, котрі хотять займати ся справами всяких винаходів, є вельми придатною моя книжка п. заг.:

„ЩО ВИНАЙТИ!"

з тисячами нових винаходів, з поясненями про патентоване винаходів і понад

СТО СТОРІН ДРУКУ.

Даром висилаю кождому, хто її жадає. Поясненя і поради безплатні. Провірюванє, чи даний винахід надаєсь до опатентованя, полагоджую скоро

ЗОВСІМ БЕЗПЛАТНО,

бо мій офіс є в місті Вашінґтон, осідку Уряду патентів Злуч. Держав.

Пиши ще нинї по руськї на слідуючу адресу:

A. M. WILSON
реґістрований адвокат для патентів 53с—
311 VICTOR BLDG.,
WASHINGTON, D. C.

ВИКАЗ
УБИТИХ, РАНЕНИХ, ПОЛОНЕНИХ І ПРОПАВШИХ УКРАЇНЦІВ У ТЕПЕРІШНІЙ ВІЙНІ.

—o—

СКОРОЧЕНЯ:

п. = піхота (інфантерія)
стр. = стрільці (єгри)
у. = улани
д. = драгони
а. = артилєрія (полева)
а. кн. = артилєрія кінна
а. гір. = артилєрія гірська
а. кр. = артилєрія кріпосна
г. = гавбиці (полеві)
г. т. = гавбиці тяжкі
пн. = піонїри
сап. = сапери
тр. = трен (достава амуніції і живности)
с. = санітети
л. = ляндвер (піх. краєвої оборони)
у. л. = улани ляндверу
а. л. = артилєрія ляндверу
г. л. = гавбиці ляндверу
з. о. = загальне ополченє (ляндштурм)
ж. = жандармерія
ск. ст. = скарбова сторож.

Подане при імени число означає полк (реґімент), баталіон або дивізію.

—o—

(Дальше).

Листа утрат ч. 166

ПОЛОНЕНІ:

Лазанович Михайло, 19 л.
Лехняк Стефан, 20 л.
Лесяк Федизан(?), 95 п.
Лешків Іван, 20 л.
Левандовський Антін, 20 л.
Левкович Теодор, 19 л.
Левчук Лука, 95 п.
Ліпінський Петро, 20 л.
Льонґолик Юрко, 95 п.
Луцик Олекса, 95 п.
Лупій Іван, 13 стр., ран. (у шпитали в Росії)
Мацьків Михайло, 20 л.
Мандзяк Стефан, 20 л.
Марків Михайло, 20 л.
Матусяк Олекса, 20 л.
Мединський Кость, 35 л.
Мельник Павло, 19 л.
Мельник Петро, 20 л.
Многодітний Юрко, 95 п.
Моцик Василь, 20 л.
Мрочко Яків, 95 п.
Мрозовський Йосиф, 57 п.
Микитин Василь, 4 у. (в Росії)
Михалецький Станислав, 95 п.
Михлюк Іван, 4 з. о., ж.
Налисник Федор, 20 л.
Навізовський Петро, 95 п.
Никорик Іван, 41 п.
Нижаловський Фелікс, 20 л.
Олексій Іван, 95 п.
Олексин Іван, 20 л.
Оршуляк Никола, 95 п.
Освецінський Михайло, 20 л.
Павлів Петро, 20 л.
Павловський Франко, 20 л.
Павшик Петро, 95 п.
Підсудка Іван, 19 л.
Подляк Андрій, 95 п.
Подраза Іван, 57 п., ран. (в Росії)
Покотило Василь, 20 л.
Поперечний Павло, 20 л.
Процик Проць, 20 л.
Пушкаренко Стефан, 95 п.
Пилипів Данило, 20 л.
Роґовський Володислав, 20 л.
Реґозінський Прокіп, 20 л.
Романюк Юрко, 41 п.
Роздольський Володимир, 20 л.
Рудницький Михайло, 20 л.
Сабадах Василь, 20 л.
Савчук Іван, 95 п.
Савків Кіндрат, 20 л.
Семак Василь, 20 л.
Сенюк Михайло, 20 л. (ур. 1887)
Сенюк Михайло, 20 л. (ур. 1879)
Скірор Ілія, 41 п.
Скробач Никола, 20 л.
Собко Петро, 95 п.
Собків Антін, 20 л.
Собків Петро, 20 л.
Соболевський Стефан, 41 п.
Стрілець Никола, 19 л.
Тнисурик Никола, 20 л.
Томашевський Гринько, 95 п.
Томків Василь, 20 л.
Тороньчак Павло, 20 л.
Товарницький Григорій, 35 л.
Угорчак Іван, 20 л.
Федчишин Никола, 20 л.
Фещук Михайло, 35 л.
Філяр Іван, 57 п., ран. (у шпитали в Росії)
Фостач Франко, 1 п. (в Росії)
Фурда Никола, 35 л.
Халинчак Петро, 20 л.
Хомин Григорій, 13 стр., ран. (у шпитали в Росії)
Цаповець Юстин, 95 п.
Чорній Теодор, 95 п.
Шкляр Стефан, 95 п.
Шпак Олекса, 95 п.
Щукій Корнило, 20 л.
Юрковський Стефан, 57 п. (в Росії)
Яцків Гаврило, 20 л.
Яцишин Михайло, 20 л. (ур. 1885)
Яцишин Михайло, 20 л. (ур. 1891)
Якимів Йосиф, 20 л.

Листа утрат ч. 167

видана 27. цьвітня 1915.

УБИТІ:

Бачук Василь, (6—13. III, 1915)
Батомський Юрко (помер 13. XII. 1914 у шпитали в Росії)
Бравчук Істо(?), 36 л. (6—13. III. 1915)
Бурс Василь (помер в Росії)
Гурський Станислав (помер в Росії)
Данигула Василь, 36 л. (6—13. III 1915)
Душак Юрко (помер в Росії)
Колишко Станислав (помер в Росії)
Кральчук Юрко (помер 10. XII. 1914 у шпитали в Росії)
Лебневський Андрій (помер 16. IX. 1914 в Росії)
Лишко Франко (помер в Росії)
Мельник Петро (помер 28. XII. 1914 у шпитали в Росії)
Мурзак Юрко, 36 л. (6—13. III 1915)

(Дальше буде).

ДАРОМ! ЦІЛКОМ! ДАРОМ!

Виучу грати на якім небудь інструменті, єсли тілько Ви любитель музики, не робить ріжниці, чи ви грали на якім інструменті, чи ні. Ґарантую за успіх моєї науки в часі 20 до 25 днів.

Жадайте сегодня катальоґ, залучаючи 2-центову марку на відповідь.

Адресуйте 153—18

T. KASPER,
5719 S. Laflin St., D. A. Chicago, Ill.

ПОЗІР! Одинока школа механіків, шоферів в польській мові. Зачніть тепер. Сезон автомобільовий триває все. На що Вам оставати без праці, коли можете заробити $15 до $30 як шофер. Наша школа дає комплєтний курс, який триває 4 тижні. Наука в день або в ночи. Ґарантуємо лайсенси.

КОШТ $15.00.

International School of Automobile Engineers, 88-111—
147 E. 40th St., New York

ЧИ БАЖАЄТЕ ПОСІДАТИ фарму, дім при стації желїзничій, близько міста, фабрик, церков, школи і т. п., де поселюють ся наші Родимці? Коли так, то витніть сей цінний купон і вишліть нам його зараз а одержите фарму 9000 стіп кв. дуже малим коштом і заходом, а також дістанете і роботу, коли хочете. Кількох читателїв, котрі перші надішлють нам сей купон, одержать фарму майже даром. Не зволїкайте, бо та оферта триває лише дуже короткий час і пишіть до:

Realty Co., Dept. A. 309 Broadway, R. 210, New York.

НАЙПРАКТИЧНІЙШІ ЛЯМПИ

Всюди де обслугує ся нафтовим сьвітлом можна уживати ЛЯМПИ АЛЯДІНА яка є найгарнійшим знарядом для украшеня дому, а головно є вельми корисною підчас теперішних довгих вечерів.

ЛЯМПА АЛЯДІНА є найлїпшою зі всїх других, бо дає сьвітло біле, пять разів сильнїйше від сьвітла електричного, горить тихо, без одору, не кіптить, не разить очий і так ощадно спалює нафту, що через час за який би звичайна лямпа потребувала до зужитя один ґальон нафти то ЛЯМПА АЛАДІНА зужиє лише пяту часть ґальона, так, що через свою ощадність сама виплачує ся і кождий, хто обслугував звичайну лямпу, може її легко обслугувати. Хто би хотїв мати одну або більше з сих ламп, нехай пришле двоцентову марку на оплату почтову а отримає цїнник. Гроші належить посилати в реґістрованім листї або почтовим переказом. Хто по отриманю замовленя і випробованю переконає ся, що вона не є такою як її тут оголошуєсь і зажадає звороту належитости, тому належитість в цїлости звертає ся, а замовленє приймає ся назад, коли не вказує знаків ушкодженя. Адресувати належить:

BRANCH AGENCY
OF THE ALLADIN LAMP CO.,
815 E. 5th St., New York, N. Y.

Важне!

ДЛЯ ВСІХ, ЩО МАЮТЬ ҐРАМОФОНИ І ХОЧУТЬ ЧУТИ СПІВИ НАШИХ НАЙБІЛЬШИХ СПІВАКІВ, МУЗИКІВ І НАРОДНІ ПІСНЇ.

КОНЦЕРТОВІ ПОДВІЙНІ РЕКОРДИ ПО $1.25, НА 10 ШТУК 2 ДАРОМ.

КОЛЯДИ І ЦЕРКОВНІ ХОРИ:

Бог Предвічний
Іже Херувими

Небо і Земля
Новая Радість

Бог природи
Нинї Адаме

Бог предвічний
Бог ся раждає

Христос родив ся
Нова радість стала

Царю Небесний
Возбранной Воєводї

Темна нічка
Христос Воскрес

Молитва Андрія
Ой наступає чорна хмара

МОНОЛЬОҐИ І КУПЛЕТИ:

Породок Івана до Америки
Вражіня Івана в Америці

О, Куму, Куме
Сварка коваля і млинаря

Дід рудий, баба руда
Ой здорова чорнобривка

Мацєк Французем
Хлоп у фотоґрафа

Сцена проклятя
Жидівка вихрестка

НАРОДНІ ХОРОВІ СПІВИ:

Ще не вмерла Україна
Січ в поході

Не пора
Ми Гайдамаки

Чорна хмара
Моя мила чорнобрива

Солоха
Удовиця

Василечки
Ой, любив та кохав

Вилїтали орли
Віють вітри

Тай орав мужик
Ой із-за гори

Верховина
Ой ходила дівчинонька

Ой, не ходи Грицю
Не буду я женити ся

МАРШІ І ТАНЦЇ

Войске веселе
Ревеце австріяцке

Жидівська коломийка
Жидівський танець

Марш Соколів
Повертає Гуцуленько

Бери Петре, коломийка
Нащо мене зачіпаєш

Козак I.
Козак II.

Марсилїєза
Марш соціялїстів

Звертаємо увагу, що сї рекорди лише у нас можна отримати.

Гроші прошу висилати враз з замовленями.

КАТАЛЬОҐИ ДАРОМ, 160 сторін обєму. 2—5

RUSKA KNYHARNIA,
850 Main St.,
Winnipeg, Man., Canada.

РУСЬКИЙ ЛЇЧНИЧИЙ ІНСТИТУТ.

(Старокраєвого христіянського лїкаря).

Се лїчниче заведенє має вже вироблену славу. Спеціяльно лїчать тут застарілі желудкові недуги, як також перестудженє, запаленє легких і другі внутрішні недуги, епілепсію і секретні недуги мущин і женщин. Цілковито вилїчую з ревматизму, пухлини і ран лишай і скірні виниди. Лїки виробляють ся під доглядом лїкаря і з вибраних зїл привезених зі старого краю. Лїкар говорить по руськи.

Інститут отворений щодня від рана до 7. вечером і виключаючи неділь. 25-

Dr. BUKKI'S MEDICAL INSTITUTE
407 East 58th Str., New York, N. Y.
Betw. 1st Ave & Ave A.

ВОЛОСЄ

відросте Вам назад через застосованє наукової методи.

ДЛЯ МУЩИН І ЖЕНЩИН БЕЗПЛАТНО

До лїченя.

Чи Вам випадає волосє? Чи ви посивіли зі старости? Чи вони занечищені і липкі? Чи маєте порплі і чи свербить Вас скіра? Чи Ви є лисі, чи доперва починаєте лисїти?

Коли Ви терпите котру з вимінених недуг, то не зволїкайте, але старайтесь запобічи сему. І замовіть собі ілюстровану книжку в руській мові під заг.:

„ПРАВДА О ВОЛОСЮ".

Третий тиждень.

яку написав один з европейських специялїстів. Ся книга обнимає слїдуючі розділи:

Чудеса з волосєм. Будова волося і тїмени. Причина випаданя волося і лисеня. Як забезпечити здоровий і гарний поріст волося. Спосіб, яким можна відзискати волосє в 6-ох тижнях. Сиве волосє. Борода. Письма з признанями вдоволених пацієнтів.

БЕЗПЛАТНА КУРАЦІЯ.

Шестий тиждень.

Упевняємо Вас, що наш власний лїк званий: Кальвакура запобігає випаданю волося, нищить порплї і усуває свербленє скіри, зміцняє і спричинює новий поріст волося. За 10 центів сріблом або почтовими марками, вишлемо Вам доляровий лїк КАЛЬВАКУРА № 1 враз з висше згаданою книжкою: ПРАВДА О ВОЛОСЮ. Витніть се оголошенє і зашліть до нас враз з своєю докладною адресою, залучаючи 10 центів до: UNION LABORATORY, Box 501, Union, N. Y. 77с-

UNION LABORATORY,
Box 501, UNION, N. Y.

Залучаю 10 цнт. на пересилку і прошу вислати менї сейчас Вашу долярову КАЛЬВАКУРУ № 1. і Вашу книжку: „Правда о волосю".

(Долучіть се до Вашого замовленя).

НОВІСТЬ! НОВІСТЬ!

ЗА ПОЛОВИНУ ЦІНИ! ЛИШЕ НА КОРОТКИЙ ЧАС! СПІШІТЬ СЯ!

Коли хочете набути:

1) Годинник найновійшої системи, який накручує ся раз на 8 день; машинерія у нім швайцарська, на 11 камінів, тримає добре час; словом, сей годинник є найлїпший зі всїх, так, що кождий буде ним вдоволений. Ціна сего годинника є $10.00 а ми продаємо його по фабричній цїнї лиш за $5.75. Сей годинник є ґарантований на 20 літ.

2) Від довшого часу потребуєте доброї бритви і не можете натрафити на ню. Купіть собі у нас всї ті прибори: 1 бритва, пасок, милярка, пензель і мило. Ті прибори варта найменьше $5.00 а ми Вам продамо за $2.75. 4сч—

Усї річи ґарантовані. Коли Вам не подобаєть ся, можете нам її звернути, а ми Вам відміняємо або гроші звернемо в тїй хвили; пробуйте купити у нас а певно, що непожалуєте. Хто заордерує обі річи, отримає за $8.25. Замовленя посилайте враз з грішми на адресу:

CLUB HOUSE,
Box 335, Chicago, Ill.

ПРОШУ ПЕРЕЧИТАТИ!

Коли хочете мати правдиві „Таємничі книжки Чорної Маґії" з котрих можете довідатись про богато чародійних таємниць, і з котрих можете богато користати, то в мене дістанете такі по найтанших цінах. Пишіть ще сьогодня, залучаючи кілька почтових стемпсів на пересилку цїнника.

Адресуйте: 149,150в19

W. H. MILLER,
298 Fountain St., Winnipeg, Man. Can.

МОДНІ УБРАНЯ

Коли хочете гарно убратись, то дайте зробити або купіть собі готове і за дешеві гроші убранє у Вашого доброго знакомого і звісного рочестерського кравця. В моїм складі маю також великий вибір шлюбних перстенів і обручок.

S. LEVIN, 128с-
469-471 Clinton Ave., N. Rochester, N. Y.

Телефон: Seeley 4252.

ОДИНОКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК В ШІКАҐО

Василь Музика

ОТВОРИВ ПОГРЕБОВИЙ ЗАКЛАД під ч. 2231 Chicago Ave.

За дешеву ціну дає як найлїпшу обслугу на похоронах, хрестинах і весїлях.

„Свій до свого" най буде нашим покликом! 2-

Dr. A. Brown
ЛЇКАР ДЕНТИСТ
45 E. 7th St., 1 floor, New York, N. Y.
(близько церкви сьв. Юрія)

Витягає зуби без болю. Всякі дентистичні роботи виконує солїдно і дешево. Приймає також на сплати. Роботу ґарантуєсь. Урядує щодня до 9-ої год. вечером, а в недїлю до 2-ої години пополудни.

Говорить по українськи. 154чс1-

ДАРОМ!!!

ФАРМИ! ФАРМИ!

ХОЧЕТЕ ДІЗНАТИ СЯ, ДЕ МОЖНАБИ ЗАБЕЗПЕЧИТИ СОБІ БУДУЧНІСТЬ?
ХОЧЕТЕ ДІЗНАТИ СЯ, ДЕ МОЖНАБИ ДІСТАТИ ФАРМУ НА МАЛІ СПЛАТИ?
ДЕ Є НАЙЛІПШИЙ КЛІМАТ? ДЕ Є ЗБОРИ ТРИ І ЧОТИРИ РАЗИ ДО РОКА?
ДЕ МОЖЕТЕ МАТИ ЩОНАЙМЕНШЕ 200 ДОЛЯРІВ З АКРА?
ПИШІТЬ ДО МЕНЕ А Я ВАМ ВИШЛЮ ЗОВСІМ БЕЗПЛАТНО „НОВИЙ ПРОВІДНИК РІЛЬНИЧИЙ".

A. C. BREDO
1221 Arch Street,
Philadelphia, Pa.